

čívá vlastně akademická svoboda), nýbrž v reformě zkušebního řádu, protože zkoušky jsou jediným prostředkem k zjištění, jak posluchač studoval. Tedy reforma státních zkoušek a rigoros spolu s novou úpravou doktorátu, jehož význam jest co nejvíce pozvednout. Reformě zkoušek nebudou v cestě státi také technické potíže, které se naskytají reformě právnických studií (na př. na pražské fakultě). Tato reforma by vedla mnohem rychleji k cíli, protože také zkušebními komisařům může býti předepsáno, co a jak mají zkoušet, profesorům však podle zásad akademické svobody nelze nikterak přikázat, jak a co ve svém předmětu mají vykládat, nechceme-li se vrátit zpět k době josefské a leopoldské, kdy i na universitách byly přesně předepsané a vládou schválené učebnice, podle nichž jediné smělo býti vykládáno. Ča.

Právnický doktorát. Deník »Prager Presse« vytiskl dne 7. května 1927 úvodník univ. profesora Dra Frant. Weyra »Das juristische Doktorat«, kde prof. Dr. Weyr pojednává nejen o významu doktorátu práv, nýbrž hlavně o způsobu, jakým dnes lze ho dosáhnouti. Zmiňuje se o charakteru přísných zkoušek doktorských a konstatuje, že dnes dosažení hodnosti doktora práv podmíněno jest pouhým opakováním zkoušek státních. Zkušební materie jest nyní proti době dřívější tak obsáhlá, že i při přísných zkouškách doktorských třeba se spokojiti s tím, že zkušební kandidát prokáže znalost pozitivních předpisů právních, aniž by mohlo býti na něm žádáno, aby materii ovládal dokonale po stránce teoretické nebo snad i vědecké. Jinak bylo tomu dříve, kdy hlavními předměty zkušebními bylo právo římské a právo kanonické. Proto tedy dnes dosažení hodnosti doktora práv je podmíněno pouhým opakováním zkoušek státních a zaplacením příslušných tax. Tak vyvinulo se na fakultách právnických více méně mechanické opakování zkoušek již jednou vykonaných, jež značně zatěžuje profesorský sbor a ubírá mu času ku práci vědecké. Nápravu spatřoval by prof. Dr. Weyr v radikální reformě, t. j. v odstranění hodnosti doktora práv a v ponechání této hodnosti pouze pro docenty práv. Prof. Dr. Weyr uznává však sám návrh tento za prakticky neproveditelný a uvádí proto druhý návrh: úpravu rigorosního zkušebního řádu. Při tom bylo by nutno uvědomiti si, že dnes není možno ze všech možných oborů věd právních a státních »přísně« zkouseti, nýbrž že může kandidát dokonale teoreticky a vědecky ovládati pouze jeden obor právní. Proto by měla býti dle názoru prof. Dra Weyra dnešní rigorosa odstraněna a nahrazena jedinou přísnou zkouškou z jednoho oboru věd právních a státních. Návrh tento není novým a je podobná praxe zavedena i na jiných světských fakultách. Prof. Dr. Weyr se táže, proč právě naše fakulty právnické ignorují volání po specialisaci tak, jako by zkušební materie byla téhož rozsahu jako ve středověku nebo aspoň před sto lety?

Prof. Dr. Weyr svým článkem vyjádřil opět myšlenku tolikrát již diskutovanou. Souhlasíme s jeho názorem v celku, pokládáme však za nutno připomenouti, že zvláštní důraz bychom kladli na to, aby rigorosum bylo jen ústní, nebo aspoň aby o způsobilosti kandidátově rozhodovala zkouška ústní. Je známo, že písemné práce rigorosní nepřinášejí nových vědeckých myšlenek nebo poznatků (viz na př. ve Francii), že práce ty bývají pravidelně typicky tytéž. Nelze ostatně žádati na mladém, v praxi nezkušeném kandidátu hodnosti doktorské, aby dovedl vědecky pracovati a tvořiti, zvláště tehdy nikoliv, pospíchá-li kandidát, aby byl se studii co nejdříve hotov, jak často tomu bývá. Ostatně ještě třetí řešení otázky této pokládáme za možné: sloučiti státní zkoušky i rigorosa; tak tomu je na př. na fakultách lékařských; proč by právníci, řádně vykonavši předepsané zkoušky, nemohli odcházeti do života jako doktoři práv, může-li tomu podobně býti u mediků? Dr. Jindřich.

Několik glos k daňovému systému návrhu zákona o přímých daních. Návrh zákona o přímých daních nedávno odhlasovaný posla-

neckou sněmovnou (tisk 1000) má především velikou výhodu v jasnosti teoretického podkladu, na němž je vybudován. Výklad tohoto teoretického podkladu pěkně podává důvodová zpráva k vládnímu návrhu, zejména v úvodě (tisk 760). Upozorňuji při té příležitosti na definici nepřímých daní tam obsaženou, jakožto daní »které zmenšují reálný důchod zdražující upotřebení důchodu peněžního«. Čl. III. uváděcích ustanovení mezi těmi normami, které »účinnosti nepozbývají«, uvádí v č. 2 »Vládní nařízení ze dne 1. března 1919 č. 96 Sb. z. a n. týkající se působnosti revisního odboru ministerstva financí co do přímých daní«. Tím je řečeno, že se stal bezpředmětným spor o to, zda revisní odbor min. financí pro obor všech přímých daní spočíval na právním podkladu či nikoli, když zmocnění k jeho zřízení bylo dáno zákonem č. 84/19 sb., jehož ratio bylo okolkování v území právě RCS. obíhajících bankovek Rak. uherské banky a přípravy (soutpis) k účelům dávky z majetku. — Zákon se zabývá upravenou materií systematicky a proto nejprve je upravena daň důchodová, o které starý zákon o daních osobních jednal teprve za obecnou a zvláštní daň výdělkovou a daň rentovou v §§ 153 a násl. § 4 návrhu opouští pramennou teorii (stručně: zdaněn může být toliko příjem, jehož pramen počátkem roku, t. j. prvním okamžikem berního roku vznikl neb trval i když třeba během roku zanikl. (Boh. č. 2261/26 nále z 2. I. 1925 č. 53 a j. v.) tolikrát odsuzovanou a zase hájenou, velmi často však, jak četnými doklady z praxe známo, nespravedlivou k poplatníku ve svých důsledcích. Pojem příslušníků domácnosti, která jeví se pro tuto daň také jednotkou poplatnou taxative vypočten v § 5. Tamtéž vyloučením důchodů z poměrů služebních z vyměřovacího základu daně určité domácnosti odstraněn dlouholetý boj poplatníků s finančními úřady o § 157 zákona o daních osobních. Srážky, týkající se důchodu ze služebních požitků vhodně upraveny paušálem, který však při průkazu překročení těchto částek je rovněž překročitelný. Jde tu sice o předpis finančně technického rázu, při němž lze však sledovati snahu po všemožné ohleduplnosti k poplatníkovi. Při všeobecné dani výdělkové není od daně osvobozena vedlejší výroba zemědělského a lesního hospodářství, pokud jde o zpracování vlastních produktů a bývá taková výroba předmětem samostatných podniků. Totéž platí o výnosu půdy parifikační. Tato úprava se snaží vyhovět požadavku stejnoměrného zatížení poplatných jednotek navzájem, rušíc dosavadní zvýhodnění průmyslového podnikatele, který zároveň je držitelem hospodářství proti ostatním podnikatelům, čímž tito byli zkracováni. Základem daně je podle § 55 ryzí výtěžek, dosažený v podniku dani podrobeném. Podle zákona o přímých daních osobních (220/96 ř. z.) byla základem vyměření všeobecné daně výdělkové jakási objektivní »střední výnosnost«, která nehledě ani k obecně známému faktu, že zatížení daňové nebylo u všech berních společností stejné, byla již sama o sobě tak nejasná, že vedla ke značnému kolísání a vyvolala četnou judikaturu. Daň vyměřená podle tohoto základu mohla být krajně nespravedlivá, vždyť nebyla placena ze skutečného výnosu, ale z objektivně dosažitelného. V čs. novele (č. 65/18 sb.), již zrušeny berní společnosti, sice v § 4 zůstala »prostřední výnosnost...«, leč dodáno, že »komise pro daň z výdělku má posoudit prostřední výnosnost, ocenit volně všechny vyšetřené nebo jinak ji známé poměry rozhodně« a dále má zjistiti »s jakým výsledkem se podnik provozuje«. Toto ustanovení je v shodě s praxí NSS. (viz na př. rozh. NSS. Boh. 1053/22) vykládati tak, že je třeba také přihlížeti k čistému jakožto výsledku provozování. Podle § 55 návrhu je základem vyměřovacím čistý zisk, což znamená, že návrh stojí zcela na půdě moderní teorie národohospodářské, konstruuje všeobecnou výdělkovou daň jako kvotní daň výnosovou. Sazby této daně založené na bedlivých národohospodářských úvahách zaslouží bližší pozornosti. Při zvláštní dani výdělkové pamatuje § 73 četnými daňovými úlevami na nově vznikající průmyslové podniky, které u nás za-

vedou dosud nezastoupená odvětví výroby, sledující ideál národohospodářské soběstačnosti státu. Prokazatelně hotově v berním roce zaplacená daň výdělková tvoří srážkovou položku. K ryzímu výnosu přičítají se toliko úroky, jichž užito k zúrokování kapitálů v podniku uložených, čímž odpadla velmi sporná otázka, kdy tvoří pasivní úroky z hypotečního dluhu srážkovou položku. Daň pozemková, jejíž základ a sazbu z dobrých důvodů vládní návrh upravil prozatímně v uváděcích ustanoveních a konečnou úpravu ponechal zvláštní úpravě, poslanecká sněmovna upravila přímo v zákoně. Jednak jako důsledné provádění zásady stejného zatížení poplatníků (podnik v místě A podléhal činžovní dani, v sousedním místě B nikoliv, ačkoliv budovy třeba stály vedle sebe), jednak jako snahu po zvýšení soutěživosti průmyslu snížením daňového břemene, je pojímání § 126 č. 8, kterým budovy (samostatně použitelná křídla budov, celá patra), sloužící výlučně a trvale jako provozovny a skladiště účelům výroby jsou od daně domovní (činžovní a třídní) osvobozeny. Rentové dani podléhají požitky, které nejsou v tuzemsku přímo stíženy pozemkovou, domovní, všeobecnou neb zvláštní dani výdělkovou. Definici přímého postižení (příjemce bere požitky o daň zkráceny) stanoví přímo zákon. Definice odpovídá ustálené judikatuře NSS. v této věci. Znovu zavedena daň z vyššího služného (184) při důchodu nad 100.000 Kč ročně, která jsou zároveň základem pro přírážky samosprávných svazků znamená i při nízké sazbě 3% dosti značné zatížení. DŘE.

Československý zájem na hospodářském sblížení evropských států.

O tematě tomto přednášel na III. členské schůzi »Všehrdy« dne 13. května t. r. konané JUDr. Hotowetz. Řečník poukázal napřed na známý již fakt, že veliký dovoz pro nás nezbytných surovin a potravin můžeme platiti jen vývozem tovarů; je tudíž udržení a rozmnožení našeho vývozu výrobků průmyslových pro nás existenční nutností. Máme tudíž zvláště vysoký zájem na tom, aby panovala ve světě zásada obchodní svobody a dlužno proto zásadně vítati snahy zvl. o hospodářské sblížení států evropských, jak se projevují v t. zv. hnutí panevropském. Řečník byl odpůrcem původní koncepce Coudenhove—Calergiho, pokud vylučovala z Panevropy Rusko; neboť tento stát se svými zdroji surovin je s to učiniti Evropu téměř soběstačnou; dnes pak Coudenhove—Calergi svůj plán pozměnil skutečně v ten smysl, že do Panevropy pojímá i Rusko. Řečník je názoru, že idea Panevropy není pro brzkou dobu zatím proveditelná, doporučuje však, aby zatím se spojovaly na poli hospodářském jednotlivé skupiny států ve větší celky. Zde Dr. Hotowetz rozvinul znovu svůj již často dříve hlásaný plán hospodářského spojení Střední Evropy (sem počítá ČSR., SHS., Rumunsko, Polsko, Rakousko, Maďarsko, Bulharsko, event. i další státy balkánské) a později připojení i Ruska, což by mělo nesmírnou důležitost pro stát náš, neboť v tomto hospodářském celku by našel náš obrovský průmysl odbytiště, které by mu poskytlo možnosti netušeného rozvoje. Že by toto sblížení přineslo politická nebezpečí, netřeba se obávati, neboť by zde Slované měli drtivou převahu proti Němcům a Maďarům. Zrušení celních hranic mezi těmito státy nebylo by porušení suverenity, celní unie nemusí vésti k stejnému zákonodárství (ovšem, podotýkáme my, byla by na př. nutná unifikace spotřebních daní), proti ostatní cizině nemusil by býti ani jednotný celní tarif (pak ovšem jsou nutna osvědčení o původu zboží); kdyby snad nešlo mezi těmito státy úplně zrušiti celní hranice, mohly by mezi nimi aspoň pozůstávati minimální celní sazby. Speciální výhody z takového spojení vznikající jsou daleko větší, než jaké kdy může integrální klausule nejvyšších výhod přinést. Že sblížení středoevropské není dnes již pouhou utopií, dovozuje řečník řadou příkladů z poslední doby (na př. nedávné projevy jihoslovenské delegace v Praze).

Po přednášce se rozvinula čilá debata, bohužel většina z účast-